

1ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ενότητα 11^α

Ἵνα δὲ ἡ μάχη συνέβη καὶ ἔνθεν ὀρμηθεὶς ἐπέρασεν τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν πόλεις ἔκτισεν Ἀλέξανδρος. Καὶ τὴν μὲν Νίκαιαν τῆς νίκης τῆς κατ' Ἰνδῶν ἐπώνυμον ὠνόμασε, τὴν δὲ Βουκεφάλαν ἐς τοῦ ἵππου τοῦ Βουκεφάλα τὴν μνήμην, ὃς ἀπέθανεν αὐτοῦ ὑπὸ καύματός τε καὶ ἡλικίας καματηρὸς γενόμενος, πολλὰ δὲ πρόσθεν ξυγκαμὼν τε καὶ συγκινδυνεύσας Ἀλεξάνδρῳ, ἀναβαινόμενός τε πρὸς μόνου Ἀλεξάνδρου, ὅτι τοὺς ἄλλους πάντας ἀπηξίου ἀμβάτας, καὶ μεγέθει μέγας καὶ τῷ θυμῷ γενναῖός.

Σημεῖον δὲ οἱ ἦν βοὸς κεφαλὴ ἐγκεχαραγμένη, ἐφ' ὅτῳ καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο λέγουσιν ὅτι ἔφερεν· οἱ δὲ λέγουσιν ὅτι λευκὸν σῆμα εἶχεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, μέλας ὢν αὐτός, ἐς βοὸς κεφαλὴν μάλιστα εἰκασμένον.

Οὗτος ὁ ἵππος ἐν τῇ Οὐξίων χώρᾳ ἀφανὴς ἐγένετο Ἀλεξάνδρῳ, καὶ Ἀλέξανδρος προεκήρυξεν ἀνὰ τὴν χώραν πάντας ἀποκτενεῖν Οὐξίους, εἰ μὴ ἀπάξουσιν αὐτῷ τὸν ἵππον.

Τοσὶδε γὰρ σπουδὴ Ἀλεξάνδρῳ ἀμφ' αὐτὸν ἦν.

- A. 1.** Ποιές από τις πόλεις που ἔχτισε ο Αλέξανδρος αναφέρονται στο κείμενο; Από που πήραν το ὄνομά τους;
2. Πώς περιγράφει ο Αρριανός το Βουκεφάλα;

- B. 1.** Να συμπληρωθούν τα κενά με την κατάλληλη λέξη στο σωστό τύπο:

πολίχνη, πολιορκία, πολιούχος, πολίτευμα, πολιτικοποιῶ, αντιπολίτευση

- α.** Ο Διονύσιος Σολωμός έχοντας κατά νου την πρώτη ..... του Μεσολογγίου ἔγραψε τον "Ὑμνο στην ελευθερία".
β. Το ..... της Ελλάδας είναι η Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία.
γ. Οι αρχαίοι Ἕλληνες αποκαλοῦσαν τη μικρὴ πόλη .....
δ. Οι σύγχρονοι Ἕλληνες δεν ..... πλέον ἀπὸ μικρὴ ηλικία.
ε. Ο Ἅγιος Δημήτριος εἶναι ὁ ..... Ἅγιος της Θεσσαλονίκης.
στ. Η ..... κατηγόρησε τὴν κυβέρνηση γιὰ ὀλιγωρία στὴ λήψη αποφάσεων.

- 2.** Να χωριστούν οι λέξεις στα συνθετικά τους:

- α.** ἄπολις ➤
β. ἀνθυγιεινός ➤
γ. πρωθυπουργός ➤
δ. ὑφήλιος ➤
ε. μέθοδος ➤
στ. ἐφάπτω ➤
ζ. λιθοξόος ➤

- Γ. 1.** Να βρεθούν στο κείμενο (Ενότητα 11) τα Ουσιαστικά της Α' και Β' κλίσης (ὄχι τα κύρια ὀνόματα) καὶ να κλιθοῦν στὶς πλάγιες πτώσεις στὸν ἀριθμὸ που βρίσκονται.

- 2.** ὠνόμασε, συγκινδυνεύσας, προεκήρυξεν : Να αναγνωριστοῦν πλήρως οἱ τύποι καὶ να ἀντικατασταθοῦν χρονικά.

- Δ.** Να αναγνωριστοῦν συντακτικά οἱ παρακάτω λέξεις τοῦ κειμένου:

μάχη, πόλεις, Νίκαιαν, λευκόν, μέλας, ἀφανής, ἀποκτενεῖν

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ

- A. 1.** i) Νίκαια ⇒ από τη νικηφόρα μάχη κατά των Ινδών
ii) Βουκεφάλα ⇒ προς τιμή του αλόγου του Βουκεφάλα
2. Ήταν μεγάλος και γενναίος. Είχε στο κεφάλι του χαραγμένο ένα σημάδι που θύμιζε κεφάλι βοδιού. Άλλοι λένε πως ήταν μαύρος και είχε πάνω του ένα άσπρο σημάδι που έμοιαζε πολύ με κεφάλι βοδιού.

- B. 1.** α. πολιορκία
β. πολίτευμα
γ. πολίχνη
δ. πολιτικοποιούνται
ε. πολιούχος
στ. αντιπολίτευση
2. < ἄ + πόλις
< ἀντί + ὑγιεινός
< πρῶτος + ὑπουργός
< ὑπό + ἥλιος
< μετά + ὁδός
< ἐπί + ἄπτω
< λίθος + ξέω

- Γ. 1.** Α' Κλίση: μάχη, μνήμην, ἡλικίας, κεφαλῇ, χώρα, σπουδῇ
Β' Κλίση: ποταμόν, ἵππου, σημείον,
Γενική: μάχης ποταμοῦ ἵππου μνήμης ἡλικίας σημείου κεφαλῆς χώρας σπουδῆς
Δοτική: μάχῃ ποταμῶ ἵππῳ μνήμῃ ἡλικίᾳ σημείῳ κεφαλῇ χώρᾳ σπουδῇ
Αιτιατ.: μάχην ποταμόν ἵππον μνήμην ἡλικίαν σημείον κεφαλὴν χώραν σπουδὴν

- Γ. 2. ὠνόμασε:** Ρήμα χρόνου Αορίστου, γ' ενικό πρόσωπο, φωνῆς ενεργητικής, του ρήματος ὀνομάζω
συγκινδυνεύσας: Μετοχή, χρόνου Αορίστου, Αρσενικού γένους, αριθμού ενικού, πτώσης ονομαστικής, φωνῆς ενεργητικής, του ρήματος συγκινδυνεύω
προεκήρυξεν: Ρήμα, χρόνου Αορίστου, φωνῆς ενεργητικής, γ' ενικό πρόσωπο, του ρήματος προκηρύττω/σσω

ΧΡΟΝΙΚΗ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Εν.	ὀνομάζει	συγκινδυνεύων	προκηρύττει/σσει
Παρ.	ὠνόμαζε	-	προεκήρυττε/σσε
Μελ.	ὀνομάσει	συγκινδυνεύσων	προκηρύξει
Αόρ.	ὠνόμασε	συγκινδυνεύσας	προεκήρυξε
Πρκ.	ὠνόμακε	συγκεκινδυνευκώς	προεκήρυχε
Υπερ.	ὠνομάκει	-	προεκεκηρύχει

- Δ. μάχη:** Υποκείμενο στο ρήμα συνέβη
πόλεις: Αντικείμενο στο ρήμα ἔκτισεν
Νίκαιαν: Κατηγορούμενο στο εννοούμενο Αντικείμενο πόλιν (τήν μὲν)
λευκόν: Επιθετικός προσδιορισμός στο σῆμα
μέλας: Κατηγορούμενο στο αὐτός
ἄφανής: Κατηγορούμενο στο ἵππος
ἀποκτενεῖν: Αντικείμενο στο προεκήρυξεν (ταυτοπροσωπία)